

souboru Gentlemen Singers. Z Karlovy univerzity přednesly své příspěvky nynější předsedkyně Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel Dagmar Martínková na téma volyňských Čechů v poválečném Československu a Luděk Jírka o vztahu potomků krajanů k České republice. Po zavzpomínání u posbíraných dat týkajících se lidové léčby, magie a rituálů u Čechů z Ukrajiny a Kazachstánu, se kterými přišla Veronika Beranská z EÚ AV ČR, byl dán prostor především

samotným krajanům, kteří srovnávali a hodnotili čas uplynulý v životech svých předků, i zvažovali čas budoucí a dění dnů příštích v životech vlastních. Po konferenčním jednání a diskusním panelu následoval společenský večer s večeří a posezením v příjemném stylovém prostředí navozujícím atmosféru salašnické koliby.

Veronika Beranská (EÚ AV ČR, v. v. i.)

Interkongres Mezinárodní unie antropologických a etnologických věd, Dubrovnik 4.–9. 5. 2016

Interkongresy IUAES se konají v období mezi světovými kongresy. Jsou menší, obvykle je organizují menší pracoviště v zemích s méně silnou tradicí. V posledním desetiletí se podařilo organizovat interkongresy téměř každoročně: v Kolkatě 2004, v Pardubicích 2005, v Kapském městě 2006, v Antalii 2010, v Perthu 2011, v Bhubaneswaru 2012, v Chibě 2014, v Bangkoku 2015. Jazykem interkongresů stejně jako světových kongresů je už po desetiletí angličtina. Dubrovnickému interkongresu dominovalo téma „Světové antropologie a privatizace poznání: angažování antropologie na veřejnosti“ (World anthropologies and privatization of knowledge: engaging anthropology in public). Kongres se konal v ‘splendid isolation’ drahého hotelu Dubrovnik Palace mezi mořem a skalami, poměrně daleko od historického centra města. Organizátory byly záhřebský Institut pro antropologický výzkum a Slovinská etnologická a antropologická asociace KULA. Prezidentem místního organizačního výboru byl Dr. Saša Missoni a čestným prezidentem profesor Pavao Rudan, hlavní organizátor nezapomenutelného světového kongresu v Záhřebu

1988. Dubrovnický interkongres odpovídal svému tématu, neboť privatizace se netýkala jen vědeckého poznání, ale i logistiky samotného setkání v pětihvězdičkovém prostředí. Naštěstí nadace Wenner-Gren poskytla prostředky na krytí některých výdajů účastníků z méně ekonomicky zdatných zemí (prominutí konferenčního poplatku, příspěvek na ubytování, příspěvek na cestovní výdaje). Až na několik případů odmítnutí víza či nemožnost registrace byl interkongres reprezentativní co do účasti evropských, amerických a asijských antropologů a etnologů. Bohužel africké delegáty bylo možno spočítat na prstech jedné ruky. Nicméně podle oficiální statistiky se interkongresu zúčastnilo více než 800 kolegů z 64 zemí. Bylo prezentováno 695 referátů ve 146 panelech, dále 39 poster sessions a 11 filmů. Konaly se tři hodinové plenární přednášky a dvě půlhodinové přednášky pozvaných specialistů. Vzhledem k tomu, že záhřebská organizátora zastupovali pracoviště fyzické antropologie, byl kladen důraz na fyzickou či biologickou antropologii, což na předěšlých setkáních IUAES chybělo. Výzkumné komise IUAES byly páteří programu.

Významnou roli na interkongresu hrála také Světová rada antropologických asociací (WCAA), která pořádala několik panelů, včetně světového přehledu praktikování antropologie. Tam zazněl i krátký příspěvek Petra Skalníka o sociální antropologii a etnologii v ČR. Je třeba podotknout, že členy WCAA jsou rovněž dvě české organizace, CASA a ČNS. Ovšem WCAA a IUAES se za poslední tři roky, které uběhly od manchesterského kongresu, přiblížily natolik, že se nyní hlasováním členů rozhoduje o formě další spolupráce těchto organizací. Jednou z variant strategické aliance je splynutí ve formě dvoukomorové Světové organizace antropologií (World Anthropologies Organization).

Jednotlivé panely se scházely v 13 místnostech o různých velikostech podle počtu účastníků a očekávaného publika. Vzhledem k tomu, že interkongres se konal v přímořském letovisku daleko od velkých univerzitních center, studenti mezi posluchači chyběli. Pět panelů do programu přispěla Komise teoretické antropologie (COTA), kterou od roku 2007 vede autor této zprávy. Ten také svolal Panel 352 „Antropologie a etnologie v postkomunistické Evropě: paradigmatická změna, nebo podfuk?“. Mírně provokativní název byl dostatečnou pobídkou pro účast významných činitelů postkomunistické antropologie i etnologie jako jsou Vintila Mihailescu (Bukurešť), Michal Buchowski (Poznaň), Dmitri Bondarenko (Moskva), Aleksandar Bošković (Bělehrad), Gražyna Kubica-Heller (Krakov), Vesna Godina (Ljubljana) či Vytis Čiubrinskas (Kaunas). Christian Giordano (Fribourg) uvedl za nepřítomnou Milenu Beňovskou (Sofia) její referát o postkomunistické etnologii v Bulharsku. V současné době jsou referáty připravovány k uveřejnění jedním z významných nakladatelství s celosvětovou distribucí. Bošković svolal spolu s Gustavo Ribeirem a Salmou Siddique zvláštní COTA panel o světových antropologiích, jejich

hranicích a perspektivách. V něm vedle prvního a třetího svolavatele vystoupila Hande Gedik (Instanbul) s referátem o přehodnocení antropologické praxe v Turecku. Třetí panel výše zmíněné komise byl svolán Marcinem Brockim (Krakov) na téma kritiky aktivismu v antropologii. Sám svolavatel vystoupil s referátem „Traps and confusions – activist anthropology counterproductivity“. Významnou iniciativou se ukázal čtvrtý COTA panel, věnovaný kojení jakožto kulturní praktice mezi soukromým rozhodnutím a veřejným diskurzem. Svolavatelkami byly Suzana Ignjatović a Željka Buturović (obě Bělehrad). Pátý COTA panel, svolaný Elenou Okladnikovou (Sankt Petěrburg) na téma Původ státu a jeho symbolická perspektiva, se málem nekonal, protože svolavatelka a několik dalších badatelů z Ruska kvůli potížím s registrací do Dubrovniku nemohlo přijet. Panel „zachránil“ Dmitri Bondarenko referátem o metafoře příbuzenství v symbolické reprezentaci státních a nestátních společností.

Z dalších výzkumných komisí IUAES byly mimořádně aktivní komise o kočovných společnostech a komise antropologie podnikání. Měl jsem možnost vyslechnout si Nikolaje Kradina, který přiblížil svůj výzkum pastevecké ekonomiky u Tuvinců a Aga Burjatů. Obě zorganizovaly několik panelů. Svolavatelský tým Heřmanský, Novotná a Bittnerová přišel se zajímavým tématem „Rurální, neo-rurální, post-rurální?“ Zazněly referáty dvou chorvatských badatelek a jedné české (Hana Horáková), a o českém chataření a chalupářství promluvila Melinda Reidinger, americká antropoložka žijící v Praze. Andrea Boscoboinik z Fribourgu vysvětlila na konkrétním případě střediska Verbier proces gentrifikace ve švýcarských Alpách. Pisatel těchto řádků vystoupil v panelu „Globální komplexnost a místní komplikace: veřejná antropologie v pozdním industrialismu“ s referátem Jak studovat

velký průmyslový projekt v postindustriální době? Jedná se o grantový výzkum v Polsku, kde výzkumný tým pod vedením P. Skalníka studuje společenské souvislosti výstavby dodatečných bloků uhelné elektrárny Opole. Livia Šavelková sklídila úspěch svým filmem *Lacrosse*: to je způsob života. Podobně i Michal Pavlásek s dokumentárním filmem o migrantech překračujících balkánské hranice. Mezi 11 etnografickými filmy se též vyjímá čínský dokumentární snímek *Strýc Tianshun*.

Celkově lze říci, že česká antropologie a česká etnologie byly tentokrát zastoupeny viditelně. Účast samozřejmě ovlivňují vzdálenosti. Dubrovník byl pro naše antropology nedaleko, zatímco Interkongres 2017 bude v Ottawě a 17. světový

kongres se bude konat v brazilském Florianópolisu v roce 2018. Zda se tam vypraví někdo z České republiky, teprve ukáže čas. IUAES od změny stanov, kdy prioritu dostalo individuální členství a od posledního světového kongresu v Manchesteru 2013 vykročil správným směrem – získává autoritu mezi antropology a etnology vskutku celého světa. Činnost vědeckých komisí dostala prioritu a doufejme, že tento trend bude pokračovat. Finanční podporu z prostředků IUAES získávají nejlepší výzkumné projekty a publikace v edici IUAES. Spolupráce IUAES s WCAA bude sílit, ať už vznikne nová společná organizace, nebo ne.

Petr Skalník (FF UPa Pardubice)

Žena, náboženství a genderové vztahy (Turín, 9.–11. 11. 2016)

V rozlehlém, futuristicky vyhlížejícím kampusu Univerzity Turín (Università di Torino – Campus Luigi Einaudi) proběhla ve dnech 9.–11. listopadu 2016 reprezentativně zastoupená mezinárodní konference s emblematickým názvem *Žena, náboženství a genderové vztahy (Woman, Religions and Gender Relations)*. Organizována byla skupinou mladých italských badatelek pod institucionální záštitou teprve druhým rokem působící Společnosti pro studium náboženství a genderu (International Association for the Study of Religion and Gender) a Oddělení pro kulturu, politiku a společnosti Univerzity Turín (Dipartimento di Culture, Politica e Società, Università di Torino). Vedle řady odborníků a odbornic z italských univerzitních pracovišť napříč sociálními vědami se jí zúčastnili i badatelé z Brazílie, České republiky, Francie, Nizozemska, Polska, Portugalska, USA a Velké Británie. České barvy během třídního odborného

setkání hájili sociální historikové z Masarykova ústavu a Archivu Akademie věd České republiky, kteří se připojili k nemnoha badatelům mužského pohlaví v převážně ženském odborném fóru.

Podle italských organizátorek bylo jejich ambiciózním úmyslem artikulovat v italském akademickém prostředí dosud nepříliš frekventované téma specificky ženské religiozity, traktované ať již z dominantní perspektivy *gender a postcolonial studies*, nebo antropologie, etnologie, filozofie, teologie či historických věd. Úvodní, jazykově italský den konference otevřel kulatý stůl věnovaný tématům žen, náboženství a genderových vztahů (*Donne, Religioni e Relazioni di Genere*), sledovaných z perspektivy institucionalizace (E. Ruspini, Milano-Bicocca), praktikovaného náboženství (F. Garelli, Turín), sociální relace mateřství-panenství (P. Donadi, Urbino), „femininního ducha církve“ (I. Zuanazzi, Turín), nebo ženského angažmá v duchovní službě